

Sve ima svoje vrijeme

Sve ima svoje vrijeme. Svaka stvar ima svoje vrijeme pod nebom (Prop 3,1).

Ove su riječi istinite za sve ljude, na svakom mjestu i u svakoj situaciji, pa i za nas danas, gdje god mi bili i u kakvoj god situaciji živjeli. Sve ima svoje vrijeme. Svaka stvar, svaki događaj, svaki posao ima svoje vrijeme pod nebom. Bog je odredio doba i događaje u našem životu. Ta doba i vremena nekad su radosna, nekad bolna i tužna, a najčešće teška. U njima se i zbog njih se često tjeskobno brinemo, žalimo, plačemo i ljutimo na sebe i na druge.

Možemo kriviti Boga za sve, a najčešće ga i krivimo, zar ne? Pa ipak, i unatoč svemu, Bog je suvereni gospodar nad svime. Ima li Bog sve pod svojim nadzorom? Ima! Teško je to vjerovati u zlim i kriznim vremenima. Pitamo se zna li Bog što se meni događa? Zna li da nemam od čega živjeti, ni gdje živjeti, ni s kime živjeti? Zna li Bog...?

Postoji vrijeme ekonomske krize poput današnjega i vrijeme materijalnog blagostanja. Vrijeme borbe za ulazak u Europsku Uniju i vrijeme borbe za izlazak iz nje. Vrijeme nadanja boljemu životu i vrijeme žaljenja za dobrim životom. Mogli bismo tako uz Salomonov poticaj nabrajati gotovo beskonačno različita životna doba i vremena. Možemo poput mnogobrojnih naših poljoprivrednika i radnika u teškim vremenima kukati, prosvjedovati i prometnice blokirati; možemo poput političara beskrajno i besplodno raspravljati i obećanjima prodavati ili kupovati bolja vremena; možemo poput znanstvenika dobra i loša vremena detaljno istraživati i iscrpno opisivati. I, što onda?

Vremena se mijenjaju, a promjene su dobre za svakog čovjeka, posebice za kršćane, jer pridonose njihovom duhovnom rastu. Bez promjena nema rasta ni očekivanoga ploda. Bez mijena godišnjih doba ne bi bilo rasta plodonosnih kultura ni njihovih plodova. Za voćku je, primjerice, svako godišnje doba dobro, jer ima svoju svrhu. Za nestrpljiva vlasnika voćka je najčešće dobra samo u jesen kad donosi izvrsne plodove.

Bog ima svrhu u onome što radi čak i onda kad nam je teško razumjeti tu svrhu.

Svijet oko nas neprestano se mijenja. I ljudi se mijenjaju: mladi postaju stariji, a od starijih se očekuje da postanu mudriji. Kršćani tijekom života prolaze kroz mnogobrojne i značajne promjene. Salomon neke od njih sažima, i u 14 izjava pokazuje da Bog djeluje u životima pojedinaca (Prop 3,1-15). Svi ti događaji dolaze od Boga i dobri su u svoje vrijeme. Ključno je da kršćanin ljubi Boga i u svako vrijeme i u svemu surađuje s njim. Tu nam istinu apostol Pavao iznova i

iznova podastire: *Znamo pak da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube, s onima koji su odlukom njegovom pozvani* (Rim 8,28). Znamo li to? Ljubimo li Boga?

Svjestan prolaznosti vremena i ljudskog života, apostol Pavao potiče kršćane: *Gledajte dakle pomno kako živite: ne kao ludi, nego kao mudri! Dobro iskoristite vrijeme, jer dani su zli! Zato ne budite nerazumni, nego uvidite što je volja Gospodnja!* (Ef 5,15-17).

U svakome dobu i vremenu kršćani prema ovom tekstu mogu činiti najmanje trije: prvo, razmatrati kako žive, drugo, dobro iskorištavati svoje vrijeme i, treće, uviđati što je volja Gospodnja.

Živimo li kao ludi (grč. ἄσσοφοι) ili kao mudri (grč. σοφοί)? Ludo življenje nam je uvelike poznato, no što znači mudro živjeti? Grčku riječ σοφός (sophos) možemo prevesti kao mudar, učen, kultiviran, sposoban i bistar, a ona biblijskim rječnikom jednostavno označuje osobu koja se boji Boga. Mudra osoba zna kako praktične stvari urediti prema istini. Ona zna kako Božju riječ primijeniti u svakodnevnom življenju. Isus je rekao: *Nebo i zemlja će proći, ali moje riječi neće proći* (Mt 24,35). Riječ Božja je vječna. Mudar čovjek ima strahopoštovanje pred Bogom i njegovom riječi. Sve u životu promatra i procjenjuje kroz Božju riječ. Svaki praktični problem postavlja na svjetlo Božje riječi i rješava ga mudrošću koja dolazi po riječi. Mudar čovjek je osoba koja ima dubok respekt za svetost Božju, jer *Početak je sve mudrosti strah Gospodnji* (Izr 9,10). Svatko može proučavati Sveto pismo, naučiti brojne stihove napamet, citirati ih, a u isto vrijeme ne biti mudar čovjek. Gdje je razlika? Sve dok se osoba ne podredi Bogu i njegovoj riječi, neće imati ni trunke mudrosti, i neće moći primijeniti Božju riječ u svakodnevnim praktičnim životnim situacijama.

Mudrost je primjena znane nam Božje riječi u svakodnevnom življenju. Mudrim življenjem ne samo da spoznajemo Božju volju, već je i vršimo. Istina nam tada ne koristi kako bismo se njome dičili i sami sebe uvjerali da je poznajemo, već da bismo je živjeli.

Mnogi kršćani nemaju i ne primjenjuju mudrost iz jednostavnog razloga: nisu se pokorili i ne žele se pokoriti Kristu kao svom Gospodinu. Oni ne vole Božju riječ, ni samoga Boga, iako to često ispovijedaju. Njima je dolazak u crkvu kulturalna rutina i navika, a spasenje tek izbjegavanje pakla i ulaznica u nebo. Poznavanje Božje riječi ne garantira mudrost, vršenje Riječi pak pokazuje mudrost.

Sve ima svoje vrijeme, svoj *kairos* (καίρος), pravi trenutak ili prigodu. Pravi trenuci i prigode dolaze i odlaze: Bog nam ih daje na određeno vrijeme. Trebamo ih prepoznati i iskoristiti. Neki od nas činili smo često lude (ne mudre) odluke i nismo primjenjivali Božju Riječ u praksi.

Što ako nam je Bog dao još jednu priliku da u sljedećih tjedan dana pru-

žimo izvanrednu ljubav našem neprijatelju, dosadnom susjedu, prgavom šefu, punicu koja stalno nešto prigovara, roditeljima koji od nas traže da nešto u kući i napravimo, a mi je propustimo jer smatramo da neprijatelja ne treba ljubiti, dosadnog susjeda treba "oprati" a ne podnositi, prgavom šefu treba "skresati", punicu s njezinim komentarima treba "prizemljiti", roditeljima koji od nas traže da nešto u kući i napravimo treba dokazati da nismo djeca da bismo radili, već da bi se igrali.

Trebamo svakodnevno izabirati hoćemo li se ponašati kao ljudi ili kao mudri. Kako iskorišćujemo vrijeme koje nam je Bog dao? Vladam li svojim izborima i razmišljam li o njima? Što i kako izabiremo svaki dan? Koliko je naših postupaka Bogu na slavu? Koliko ih je nevrjedno? Čime smo poticani?

Naše vrijeme je kratko. Kako ga živimo? Iskorišćujemo li ga? Apostol Pavao nas potiče da ne živimo nerazumno, već da uviđamo što je volja Božja (Ef 5,17). Pavao ovdje ističe da razuman čovjek uviđa što je volja Božja, a nerazuman to ne uviđa. Novim rođenjem postali smo od nerazumna čovjeka razumni. Bog je promijenio i stalno mijenja naš um. Dao nam je sposobnosti da razumijemo Njegovu riječ i moć da je možemo primijeniti u življenju. Dao nam je Duha Svetoga koji nam tu riječ tumači i silu Duha po kojemu možemo činiti ispravne i mudre odluke.

Imamo sposobnost uviđati što je volja Božja. Koristimo je. Nemojmo živjeti kao da ne znamo što trebamo činiti. Ima trenutaka u životu kad ne znamo što trebamo činiti. No i za te trenutke Bog nam daje upute. Kad ne znamo što trebamo činiti, Božja riječ nas upućuje da tražimo njegovu volju, molimo, slavimo ga, punimo se Duhom (Ef 5,18). Kad ne znamo o čemu bismo među sobom razgovarali, Božja riječ kaže: *Govorite među sobom psalmima i hvalospjevima, i duhovnim pjesmama. Zahvaljujte svagda za sve, u imenu Gospodina našega Isusa Krista, Bogu Ocu!* (Ef 5,19-20).

Razuman i mudar kršćanin promišljat će o načinu svoga življenja, mijenjati ga i usklađivati prema Božjoj riječi. A kako sve u životu ima svoje vrijeme, iskoristit će svako vrijeme, vršeći volju Gospodnju baš za to vrijeme.

Ovaj broj časopisa Kairos posvetili smo biblijskim temama. U članku *Impartacija darova Duha Svetoga u Pavlovoj teologiji* autor u svjetlu Božje riječi razmatra i prosuđuje suvremeni svjetski karizmatski trend udjeljivanja darova. Članak *Ropstvo i sloboda u Poslanici Galaćanima* razmatra pitanje statusa kršćana prije i poslije njihova obraćenja povezano sa slikom ropstva koja se često koristi u Novom zavjetu. Treći članak *Ne samo Nabotov vinograd* svojevrsan je uvod u promišljanje o brojnim današnjim društvenim temama te donosi osvrt na upletenost društva u eksploataciju i korupciju u kontekstu *Prve knjige o kraljevima* 21. U članku *Proslavljanje uznesenja* autor podsjeća čitatelje na zapostavljenost crkvenog kalendara u današnjem evanđeoskom kršćanstvu te potiče vjernike na

proslavljanje Kristova uznesenja.

U povodu 400. obljetnice prijevoda Biblije kralja Jamesa (King James Authorised Version) donosimo dva priloga. Članak Radomira Rakića *Prijevod Biblije kralja Jamesa* objavljujemo u izvorniku na srpskom jeziku ćirilicom, a kako mnogi mlađi čitatelji ne poznaju ćirilično pismo, objavili smo članak i latinicom na hrvatskom jeziku. Obilježavanje obljetnice prijevoda Biblije kralja Jamesa s tri javna predavanja organizirala je Anglikanska udruga Zagreb i Hrvatsko biblijsko društvo u studenom 2011. na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu pod nazivom "Knjiga koja je promijenila svijet". Za tu prigodu objavljujemo najavu i sažetak sva tri predavanja.

U prilogu objavljujemo kratki uvod u anabaptističku tradiciju reformacije i *Schleithemsko vjeroispovijedanje* kao najznačajnije javno ispovijedanje vjere radikalne tradicije reformacije čije brojne teološke i ekleziološke elemente nalazimo danas u crkvama reformacijske baštine u Hrvatskoj. Prijevod *Schleithemskog vjeroispovijedanja* popraćen je bilješkama i komentarom preuzetim s Global Anabaptist Mennonite Encyclopedia Online.

Stanko Jambreč